

Cuvânt înainte

GRIGORE VIERU – LIRICUL

Există, așa cum se știe, două categorii distincte de poeți: dintr-una fac parte *toți poeții*, indiferent de structura lor sufletească, de genurile pe care le cultivă și de curente din care fac parte ; cea de a doua o reprezintă *liricii*.

Liricul e o „Ființă întru Poezie” cu o sensibilitate fină, deschisă mai cu seamă spre zonele cele mai ascunse ale sufletului. Liricul e sinonim, astfel, cu poeticul; cu poeticul cel mai pur, cel mai delicat.

Sufletul liricului e „jilav”, candid, naiv-copilăresc, apropiat de natură. Dacă s-a zis că poetul e natură, liricul reprezintă o dublă natură: o natură care sporește natura.

Hegel postulează că, în lirică, o situație individuală, un sentiment sau o reprezentare „sunt prinse în esențialitatea lor mai adâncă și astfel ele însele sunt exprimate substanțial”.

Nietzsche, ca să recurgem și la părerea unui alt filozof prestigios, afirmă că poetul liric se identifică cu sunetul lumii, în ipostaza lui originară unde cunoaște suferința și bucuria primordială, făcând ca eul său să răsună „din cele mai adânci abisuri ale Ființei”.

Lirici în stare pură sunt Eminescu, Lorca, Esenin, Rimbaud, Leopardi, Lermontov, Bacovia.

Fragilitatea lor e existențială prin ea însăși; e a trestiei gânditoare a lui Pascal, e a grozamei (gines-trei) bântuită de vânturile vremii, e a „florii albastre” romantice care sugerează că „totuși este trist pe lume”.

Grigore Vieru are toate datele unui liric exponențial, identificat unui copil al firii. El privește lumea cu ochii inocenți și plini de rouă matinală a copilului; surprinde manifestările înalte ale sacru-lui într-o natură fizică și o natură umană îndumnezeită; cântă pe cele mai sensibile strune ale lirei sale iubirea și maternitatea.

Nichita Stănescu a surprins anume această profunzime lirică esențială a poeziei sale printr-o expresie, devenită proverbială, în cadrul receptării autorului *Stelei de vineri*: „Grigore Vieru este un mare și adevărat poet. El transfigurează natura gândirii în natura naturii. Ne imprimăvărează cu o toamnă de aur. Cartea lui de inimă pulsează și influențează versul plin de dor, de curată și pură limpezime” (Nichita Stănescu, prezentare la vol. *Steaua de vineri*, Iași, 1978).

Liricul are prin excelență cultul organicului, al naturalului, Vieru făcând parte și prin acest cult din categoria liricilor ingenui.

Așa cum spunea, memorabil, Friedrich Gundolf despre Goethe; „...însăși starea sufletească se exprimă pe sine, ea devine limbă, devine ritm și culoare ce pune stăpânire pe toate simbolurile particulare – iubita, peisajul, divinitatea –, în așa fel încât acestea

apar doar ca talazuri ale torentului limbii, ca scânteii ale unei licăriri, ca puncte de culoare într-un cerc de abur – ale torentului, ale licăririi, ale cercului de aburi, ale mișcării cosmice nelimitate și fără obiect în care a pătruns poetul, în care vibrează și cântă: harfa lui Eol nu e pusă în mișcare de nimic altceva decât de vibrația vântului, devenită sunet” (Friedrich Gundolf, *Goethe*, București, 1971, p.168). (... București, 1971).

Mutatis mutandis. Harfa lui Eol cântă la fel de degajat și de natural. Numai că are și o strună dintr-un fir de păr al mamei, ca într-o frumoasă baladă a sa.

Liricul este muzical prin definiție: a te exprima în lirică înseamnă a te exprima muzical.

La această fază, superioară, poezia apare ca rugă către Divinitate. Poetul liric este un *homo religiosus*.

Grigore Vieru ne convinge și despre acest adevăr.

Lirica lui Grigore Vieru poartă inconfundabila marcă a purității, a candorii și sincerității, fiind străină oricărei note de contrafacere. Ea se alimentează dintr-un sentiment profund, arhetipal, manifestat față de mamă și maternitate, față de iubită și iubire, față de copil și copilărie, față de pământ și planetaritate. Ea este, fundamental, *trăire* (*Erlebnis*) și deschidere – prin sentiment trăit – către Celălalt, căruia i se oferă, șansa comunicării de profunzime ontologică, șansa de a lua act și de a participa empatic la o rostire esențială a Ființei. Căci Vieru

este, după propria mărturisire, Ființă întru Poezie.
Poezie înțeleasă ca Lirică.

Raisa Vieru, cea care l-a inspirat, ne oferă în
acest volum un florilegiu de poezii, în care poetul
s-a manifestat anume ca *liric*.

Acad. Mihai CIMPOI